

Retningslinjer for dugnadsarbeid i felt - DNT Lillehammer

Med «dugnadsfolk» og «dugnader» menes frivillige mannskaper, medlemmer og ikke-medlemmer, som utfører avtalte oppdrag innenfor foreningens arbeidsområder. Dugnader kan være avtalte fellestiltak, for eksempel hyttevedlikehold og stidugnader, eller oppgaver som utføres individuelt, som for eksempel hyttetilsyn. Dugnadsarbeid godtgjøres normalt ikke ut over kjøregodtgjøring, bompenger, bruk av eget motorisert verktøy o.l.

Dugnaden legges som hovedregel inn i Aktivitetssystemet. Risikovurdering gjøres i DNT Trygg av leder av hyttekomiteen/sti- og løypekomiteen/dugnadsansvarlig (må avklares før tiltaket iverksettes) når dette er relevant for dugnader knyttet til:

- Rydding, merking og klopplegging av sti- og løypenettet
- Bygge- og vedlikeholdsarbeid på foreningens hytter

Det må særlig vurderes behov for sikkerhetsutstyr som hjelm, vernesko mm ved bruk av redskaper (motorsag, ryddesag o.l.). Ved byggearbeider må bruk av stillas og sikringsutstyr særskilt vurderes, ved arbeid på tak uten stillas skal det alltid benyttes fallsele.

Det bør som hovedregel være minimum to personer på oppgaver som innebærer risiko f.eks. dersom arbeidet skjer langt fra folk, i vanskelig terreng, i områder med dårlig mobildekning, eller innebærer bruk av redskaper som kan gi stor skade, som for eks. motorsag og ryddesag. Det må vurderes om det er behov for kart/GPS. Førstehjelpsutstyr skal alltid medbringes, for å kunne yte førstehjelp.

Dugnader som ikke legges inn i Aktivitetssystemet må beskrives og risikovurderes på hensiktsmessig måte. Fellesdugnader i regi av DNT Lillehammer skal alltid være skriftlig dokumentert.

Den som deltar på dugnader, må selv vurdere og ta ansvar for at hun/han er fysisk og psykisk i form til å utføre oppdraget. Generelt er alle på dugnad forpliktet til å påse at eget (privat) utstyr (klær, kart, kompass, privat verktøy m.v.) er tilstrekkelig tilpasset oppgavene i felt, hensyntatt terreng, vær og føreforhold, arbeidets art og krav til kunnskaper m.m.

Merking og tilsyn med stier og ruter

Generelt følges Merkehåndbokas kapittel 4 om sikkerhet og ansvar.

Den enkelte utøver som er på tur, har selv ansvaret for sin sikkerhet ved ferdsel på sjøen, i fjell, skog og mark. Verken grunneier, rettighetsinnehaver eller tilrettelegger kan normalt holdes ansvarlig for skader som kan oppstå på mennesker og dyr under utøvelse av friluftsliv. Den som bruker naturen, må selv ta i betraktning at det alltid vil være en viss risiko forbundet med dette. Likevel bør turgåere/skiløpere som ferdes på tilrettelagte turruter, kunne stole på at ferdselen er trygg under normale forhold.

Den som har ansvaret for turrutene, må sørge for:

- At turrutene legges utenfor farlige partier
- Tydelig merking, skilting og informasjon
- Forsvarlig teknisk utførelse og vedlikehold av bruer og andre innretninger
- At utstyr og gjenstander som inngår i tilretteleggingen er forsvarlig og i forskriftsmessig stand

Bygge- og vedlikeholdsoppgaver

- Arbeid i høyden må sikres med stiger, fallsele evt. stillas, av tilfredsstillende og godkjent kvalitet. Underlaget må være plant, og stigen sikres ved høyder over 3 meter.
- Arbeid på stiger/tak/snørydding på tak skal alltid utføres av to personer sammen.
- Den som deltar i dugnader med selvstendige arbeidsoppgaver skal være fylt 18 år og ha fått tilstrekkelig opplæring i bruk av motordrevet verktøy og utstyr hvis dette inngår.
- Det skal til enhver tid være førstehjelpsutstyr tilgjengelig. Aktivitetsansvarlig skal ha vurdert mulighet for å tilkalle hjelp ved eventuell ulykke.

Bruk av elektrisk/motorisert verktøy m.m. i felt

- All bruk skal til enhver tid følge bruksanvisning og ha fullt fokus på sikkerhet og riktig bruk av verneutstyr, bl.a. hjelm, hørselvern, vernebriller m.v.
- Bruk av motorsag bør i alminnelighet følge lov og forskrifter (arbeidsmiljøloven) med hensyn til bruk av arbeidsutstyr, herunder:
 - vernebukse
 - vernestøvler
 - hjelm med visir og hørselvern
 - hansker
- Generelt bør to personer jobbe sammen (arbeidsforhold, avstander og varighet vurderes). Det er ikke tillatt å bruke motorsag eller ryddesag alene når man er på oppdrag for DNT Lillehammer.

Bruk av snøskuter / ATV

Transportoppdrag skjer ved leie/avtale med samarbeidende organisasjoner eller grunneiere. Den som bestiller oppdraget må forvise seg om at transport for foreningen skjer i henhold til gjeldende lovverk/forskrifter (motorferdsel i utmark, naturmangfoldloven) og at alle alminnelige krav til kjøretøy og personlig utstyr følges.

Arbeid med større klopper og bruer

Arbeid med utlegging og vedlikehold av større klopper og bruer krever særlig kompetanse. Det er foreningens ansvar (styreleder, leder av sti- og løypekomiteen) å sørge for at slik kompetanse er til stede i nødvendig grad under planlegging og utføring av oppdrag. Ut over dette må de som utfører oppdrag selv vurdere forholdene og krav til nødvendig sikringsutstyr.

Det må tas hensyn til at arbeidet i alminnelighet krever styrke og kunnskap hos dem som utfører oppdraget. Kommunikasjonsutstyr (mobiltlf. med dekning) og førstehjelpsutstyr må være tilgjengelig.

Det må alltid være til stede minst to personer under utførelse.

Melding av avvik og varsling av ulykker

Se kap. 6 i Sikkerhets- og beredskapsplan for DNT Lillehammer.

Forsikringer

DNT sentralt har en avtale som dekker dugnadsarbeid for foreningens medlemmer. Nærmere opplysninger: DNT sentralt og Gjensidige Forsikring.

Forholdet til arbeidsmiljøloven

Dugnadsbasert anlegg, drift og vedlikehold vil i alminnelighet ikke komme inn under arbeidsmiljøloven. Helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i DNT er basert på krav i internkontrollforskriften, som igjen er en del av arbeidsmiljølovgivningen. Et arbeidsforhold og en eventuell ulykke vurdert etter arbeidsmiljøloven, vil stille langt større krav til HMS-arbeidet og arbeidsgivers ansvar enn et mer ordinært dugnadsbasert arbeid. Særlig vil det bli stilt krav til en forutgående risikoanalyse. Jo høyere risiko, desto større sannsynlighet for at arbeidsforholdet blir vurdert etter arbeidsmiljøloven. Det er naturlig at dette bare vil gjelde f.eks. større hytteanlegg og bruer og vil være relativt sjeldne tilfeller i DNT.